

PÁLYÁZAT

Fővárosi brigádtörténeti pályázat

A Hazafias Népfront Budapesti Bizottsága, a Szakszervezetek Budapesti Tanácsa, a KISZ Budapesti Bizottsága, Budapest Főváros Tanácsa V. B. és a Fővárosi Művelődési Ház

BRIGÁDUNK TÖRTÉNETE

címmel pályázatot hirdet. A pályázaton részt vehetnek a fővárosi vállalatok, intézmények, szövetkezetek brigádjai.

A pályázat lehetőleg tartalmazza a következőket:

1. A brigád története megalakulásától napjainkig.

a) Krónikaszerűen, a brigád összetételének változásai, személyi cserélődés, közösségi megmozdulások, patronálások, üzemi és lakóhelyi közéletben való részvételük stb.

b) A brigád gazdasági, politikai helye, szerepe a munkahely egészében, pl. az üzemi demokrácia gyakorlásában, újtómozgalomban, munkaversenyben való részvétele stb. A munkahely technikai felszereltsége hogyan változott a közelmúltban és a változó feltételek milyen új követelményeket támasztottak a brigádközösséggel szemben.

2. A brigád tagjai egyéni életútjának alakulása, s abban a brigád, mint közösség szerepe pl. tanulás, továbbképzés, előléptetés, egymás segítése stb.

A pályaművek feltétlenül emeljék ki azokat az eseményeket, amelyeket a brigád tagjai meghatározónak, fontosnak tartanak brigádjuk történetében, közösséggé válásuk folyamatában, eddigi eredményeikben, s esetleges kudarcaikban. Rendkívül lényegesnek tartjuk, hogy gazdasági és politikai történetük mellett sok színes részletet ismertessenek mindennapjaikról.

A pályázatok beérkezésének határideje: 1981. szeptember 15.

Pályadíjak: I. 7000 Ft, II. 5000 Ft, III. 4000 Ft, IV. 3500 Ft, V: 3000 Ft, VI. 2500 Ft, VII. 2000 Ft, VIII. 1500 Ft, IX. 1000 Ft, X. 1000 Ft, és valamennyi értékelhető pályamű könyvjutalomban részesül.

Eredményhirdetés: 1981. novemberében, a Fővárosi Művelődési Házban.

A pályaműveket a következő címre kérjük beküldeni: *Fővárosi Művelődési Ház Budapest XI., Fehérvári út 47. 1119.* A borítékra kérjük ráírni: a brigád nevét, a munkahely pontos címét és a pályázat címét.

Pest megyei helytörténeti, krónikáirói pályázat

A Hazafias Népfront Pest megyei Bizottsága, a Pest megyei Tanács V. B. művelődésügyi osztálya, a Pest megyei Művelődési Központ és Könyvtár és a Pest megyei Levéltár a megyei honismereti mozgalom további támogatására helytörténeti, krónikáirói pályázatot hirdet. A pályázat nyilvános, azon részt vehetnek mindazok, akik Pest megye településeinek múltjával foglalkoznak, – különösen a Pest megyei helytörténészek, krónikáirók, pedagógusok és a honismereti szakkörök. A pályázaton nem vehetnek részt hivatalos kutatók: történészek, főhivatású levéltárosok, muzeológusok. Csak olyan munkák nyújthatók be, amelyeket előzőleg – különböző célból – még senki sem lektorált. Kiadóhoz, szerkesztőséghez korábban eljuttatott írásokkal, továbbá doktori értekezésekkel, főiskolai, egyetemi szakdolgozatokkal, diplomamunkákkal nem lehet pályázni.

A Honismeret 1981. 3. számának melléklete.

Pályázni a következő témákban lehet:

1. *Beadható megyetörténeti tanulmány, továbbá a munkásmozgalom és a népfrontmozgalom megyei és helyi történetét feldolgozó munka, történelemstatistikai feldolgozás, az adott Pest megyei község (város), üzem, vállalat, szövetkezet, intézmény, egyesület és mozgalom története, illetőleg a felszabadulástól napjainkig terjedő időszakot átfogó elbeszélő krónika és közéleti személyiség visszaemlékezése.* Ebben a kategóriában pályázni csak jegyzetekkel ellátott és legalább egy szerzői iv terjedelmű (32 gépelt oldal) pályaművel lehet.

A díjak: Két 3500 Ft-os I. díj, két 2500 Ft-os II. díj, négy 1500 Ft-os III. díj.

2. *Benyújtható a Pest megyei Tanács Végrehajtó Bizottságának a megyei helytörténeti munkát támogató 5/1976. sz. határozata nyomán elkészített – elsősorban az 1979. és 1980. évi – falu (város) krónika, valamint az adott üzem, vállalat, szövetkezet és intézmény, egy vagy néhány esztendőjéről szóló munkahelyi krónika.* Ebben a kategóriában a pályaművek terjedelme nincs korlátozva.

Díjak: Két 3000 Ft-os I. díj, három 2000 Ft-os II. díj, öt 1200 Ft-os III. díj.

A pályázat történelmi jellegű munkákra vonatkozik. A bíráló bizottság nem veszi figyelembe a múlttól szóló szépirodalmi jellegű, vagy a régészeti és néprajzi munkákat, de elfogad forrásértékű visszaemlékezéseket. *A pályaműveket a Pest megyei Levéltárnak (1364. Budapest, Semmelweis u. 6., vagy Pf. 30.) kell megküldeni.* A pályamunkán fel kell tüntetni a pályázó nevét, foglalkozását és címét. A pályamunkát egy példányban kell benyújtani, a bíráló bizottság a gépelt szöveg jó minőségű papíron készült első példányát fogadja csak el.

A pályamunkák beküldésének határideje: 1981. augusztus 31.

A pályázat eredményét 1981. november 7-én közlik.

A pályadíjakat az erre a célra összehívott bíráló bizottság ítéli oda. A bíráló bizottság a pályázat anyagának ismeretében a díjak számát felemelheti, a díjak összegét megemelheti, díjat megoszthat, összehonhat vagy nem ítéli oda, és egyes munkákat jutalomban részesíthet. A pályázaton részt vevő munkák kézirati példányai a Pest megyei Levéltár tulajdonává válnak. A művek egészének vagy részleteinek publikálási joga két évig a pályázatot meghirdető szervezetet illeti meg. Ha a pályázók igénylik, kinek-kinek szakmai, módszertani tájékoztatást szívesen nyújt a Pest megyei Levéltár.

Dr. Novák István
a Pest megyei Tanács V. B.
művelődésügyi osztályának vezetője

Kovács Antalné
a Hazafias Népfront Pest megyei
Bizottságának titkára

Rozgonyi Ernőné dr.
a Pest megyei Művelődési Központ
és Könyvtár igazgatója

Dr. Lakatos Ernő
a Pest megyei Levéltár
igazgatója

Komlói várostörténeti pályázat

A Hazafias Népfront Komlói városi Bizottsága, Komlói város Tanácsa V. B. művelődésügyi Osztálya és a Komlói városi Művelődési Központ *Komlói várossá nyilvánításának 30. évfordulója tiszteletére*, a honismereti mozgalom segítése és fellendítése érdekében pályázatot hirdet

Komlói új- és legújabb kori történetének

(a XVIII. sz. elejétől napjainkig) témaköréhez kapcsolódó pályamunkák megírására, készítésére. A pályázat alapkövetelménye, hogy a közgyűjteménybe még be nem gyűjtött történeti értékű forrásokra, muzeális jellegű tárgyakra, dokumentumokra, fényképekre, egyéb ábrázolásokra és visszaemlékezésekre támaszkodják, azok leltárhelyének feltűntetésével.

A pályaművek felöllelhetik a jelzett időszak bármely témakörét (politikai, munkásmozgalom, helytörténet, gazdaságtörténet, társadalom- és művelődéstörténet, életmód), amely Komlói és közvetlen környéke (Magyaregregy, Mecsekjános, Mánfa, Kisbattyán, Mecsekfalva, Sikonda stb.) területéhez kapcsolódik, annak egy időszakát vizsgálja, vagy az ott élő valamely osztály, réteg, nemzetség történetét kísérli meg bemutatni.

A pályázat felmenő rendszerű, a legjobb pályaművek további versenyeken vehetnek részt.

A meghirdető szervezet által felajánlott díjak a beérkezett pályamunkák jellege szerint két csoportban kerülnek kiosztásra: *I. csoport*. I. díj: 2000 Ft, II. díj: 1500 Ft, III. díj: 1000 Ft. *II. csoport* I. díj: 2000 Ft, II. díj: 1500 Ft, III. díj: 1000 Ft.

A pályázaton egyénileg és csoportmunkával is részt lehet venni.

A bíráló bizottság a díjak visszatartásának, megosztásának, kiemelkedő pályamunkák nagyobb összeggel való jutalmazásának a jogát fenntartja.

A pályázatot a *Komlói Múzeum* címére kell eljuttatni: 7301. Komló, Kossuth tér 4. Pf.: 51.

Beküldési határidő: 1981. augusztus 1. Eredményhirdetés: az 1981. szeptemberi jubileumi tanácsülésen.

A pályamunkát 3 példányban kell beküldeni, *jeligével*. A pályázaton csak a jelige szerepelhet. A készítő nevét, címét, foglalkozását egy lezárt borítékban kell a pályamunkához mellékelni. A lezárt borítékra a jelíggel kell írni, valamint azt, hogy a pályamunka „egyéni” vagy „csoport” alkotása-e, illetve, hogy „ifjúsági” vagy „felnőtt”. (Ifjúsági 18 éves korig.)

Amennyiben valamelyik pályázat múzeumi szempontból alkalmas anyagot tár fel, kiállításon is bemutatásra kerül. Megfelelő érdeklődés esetén a pályázatot más években is meghirdetjük.

JAVASOLT TÉMÁK:

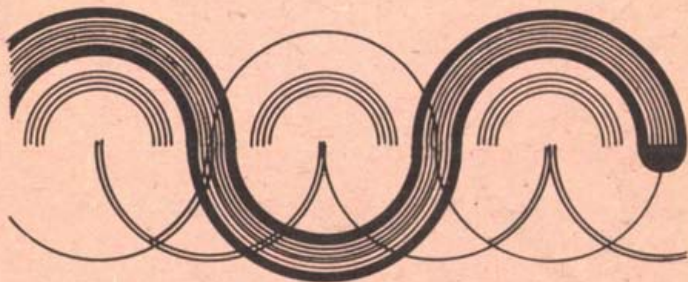
1. Kiemelkedő helyi személyiségek életútja. (Javasoljuk, hogy legalább a nagyjából lezárt életútú személyek anyagát dolgozza fel a pályázó. Amennyiben van értelme, akkor a dolgozatban közölje a személy fellelhető tárgyi anyagát is, pl. igazolványait, egyéb fontos eseményekhez köthető tárgyait stb.) 2. Helyi pártok, társadalmi szervezetek története. 3. Társadalmi rétegek, osztályok életmódjának (munkakörülményeinek, szokások, lakáskultúra, lakáskörülmények, családi szokások, szórakozási, nevelési formák, viselet, életút, olvasási kultúra, házi könyvállomány) alakulása, története, leírása. 4. Bizonyos formájában a múltat őrző településrészek (pl. Komlón a Bem u., Kossuth L. u. még meglévő falusi házai, József A. u., Dózsa Gy. u. stb.) házformáinak, udvarainak, gazdasági épületeinek a leírása, az ott élők életkörülményeinek a bemutatása, ábrázolása annak, hogy az ott élők mindennapjaiban hogyan ötvöződik a múlt és a jelen. 5. Helyi kulturális csoportok, egyetek tevékenységének a története. 6. A városi és falusi kézműiparnak, illetve kisiparnak, szervezetének, szerszámainak, munkafolyamatainak bemutatása, tevékenységének, hatókörének a feltárása (pl. a cipész, kovács, fodrász stb. de a KIOSZ is lehet a téma). 7. Ipar- és mezőgazdaságtörténet. Üzemek, vállalatok, intézmények fejlődése, szerszámai, munkaformái a múltban és ma, a munkához kapcsolódó szokások, mondások, hiedelmek, szókincs leírása. 8. Valamely réteg, foglalkozás szakaszainak, mondavilágának, szokásainak a bemutatása. 9. Dokumentációs jellegű, komlói vonatkozású fénykép, irat- vagy tárgyi anyaggal, plakát, rőplap-, plakett-, jelvénygyűjteménnyel, filmmel stb.

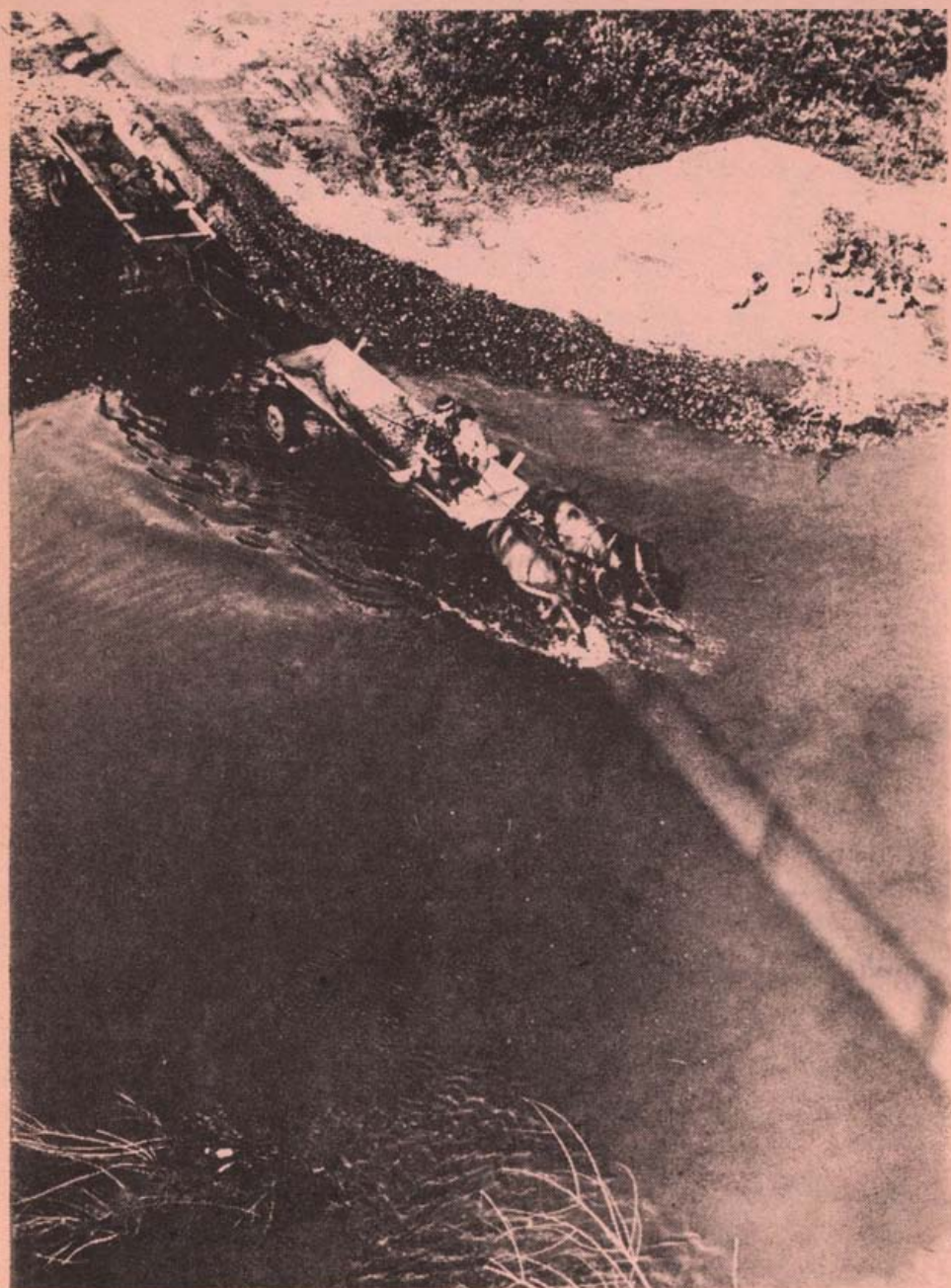
A pályázat terjedelme 20–30 gépelt oldal (2-es sortávolság). Pályázni csak nyomtatásban meg nem jelent, illetve nyomtatás alatt nem álló munkával lehet, illetve más pályázaton még részt nem vett anyagokkal. A pályázni óhajtok bővebb felvilágosításért, útmutatásért forduljanak a múzeumhoz. (*Komló, Kossuth tér 4.*)

Komló Városi Tanács V. B.
Művelődésügyi Osztálya

Városi Művelődési Központ
Igazgatósága

HNF Komló Városi
Bizottsága

(Sági István felvétele)

PÁLYÁZAT! PÁLYÁZAT! PÁLYÁZAT!

A múzeumi honismereti pályázati rendszer öt éves eredménye

A múzeumok öt évre szóló honismereti pályázati felhívását 1976-ban hirdette meg a Hazafias Népfőnt, a Magyar Munkásmozgalmi Múzeum és a Magyar Nemzeti Múzeum. A felhívás országos méretű kutatómunkára szólított fel fiatalokat és felnőtteket s a nyomában megindult munka eddig még feltáratlan, gazdag forrásértékű adatokat hozott felszínre.

Evről évre jelentkeztek a pályázók írásaikkal: öt év alatt 1187 pályázatot nyújtottak be elbírálásra, ebből 656 iskoláskorú szerző és 531 felnőtt munkája. A megyei múzeumok – ahová az ország minden részéből küldték a pályamunkákat és ahol az első válogatás után a megyei díjazás megtörtént – természetesen ennek többszörösét kapták. Ők az országos döntőbe csak a legjobb írásokat továbbították.

A Bíráló Bizottság a felnőtt, ifjúsági és csoportos kategóriákon belül egyenként 1 db I. díjat, 2 db II. díjat, és 3 db III. díjat ítélte oda és évenként 25–30 db jutalmat is kiosztott.

A KISZ KB az Országos Diáknapi rendezvényeinek keretében – két évenként – kapcsolódott a múzeumi felhíváshoz. Így minden második évben megszokozódott az ifjúsági pályázatok száma. A fiatalok díjnyertes és jutalmazott dolgozataikért a KISZ KB arany, ezüst vagy bronz oklevelét is megkapták amely egyúttal meghívást is jelentett a nyári KISZ honismereti táborokba.

A Kommunista Ifjúsági Szövetség történetével foglalkozó ifjúsági pályázatok – ha színvonaluk megfelelő volt – elnyerték a KISZ különdíját is. Az utóbbi évek sikeres kezdeményezése volt a KISZ KB által szerkesztett és kiadott szöveggyűjtemény, amelyben a díjnyertes pályázatokból közöltek szemelvényeket.

A múzeumi pályázati felhívás kiemelt témákat is megjelölt. Így pl. a helyi kiemelkedő személyiségek életútja, a munkáspártok, társadalmi szervezetek helyi története, a városi társadalmi osztályok és rétegek életmódjának (a munkakörülmények, szokások, lakáskörülmények, otthonkultúra, családi szokások, szórakozás, nevelési formák, viselet, életút, alakulása) története, helyi kulturális csoportok, egyletek tevékenységének története, a városi és a falusi kézműiparnak, illet-

ve a kisipar szervezeteinek, (céh, ipartestület, KIOSZ) tevékenysége és története, ipari és mezőgazdasági üzemek fejlődésének története.

A pályázók nagy része a kiemelt témákat választotta. A felnőttek általában nagyobb, átfogóbb, több és mélyrehatóbb kutatást igénylő munkát készítettek. A fiatalok a rövidebb idő alatt megoldható feladatokat részesítették előnyben. A felnőtt pályázók – bizonyosan már tapasztalatok birtokában – tanulmányaikban jobban szem előtt tartották a tudományos munka követelményeit: részletes jegyzetapparátust, a felhasznált forrásanyag jegyzékét és tartalomjegyzéket is mellékeltek.

A fiatal pályázók írásai között azok voltak a legjobbak, amelyek vezető szaktanár irányításával készültek. A helyes témaválasztás sokban meghatározta az eredményeket. Némely iskolában olyan témákat ajánlottak a diákoknak, amelyek kidolgozása meghaladta a pályázatok íróinak erejét, lehetőségeit és felkészültségét.

A jól működő szakkörök munkái kerültek többségükben előtérbe a pályázat során. Ezt bizonyította a Művelődési, illetve a Kulturális Minisztérium által a kiváló szakkörvezető tanárok részére adományozott Szocialista Kultúráért kitüntetés és a KISZ KB különdíjai, amelyeket a KISZ honismereti táborok' szakmai vezetői, muzeológusok és levéltárosok közül is többen megkaptak.

A választott témák befolyásolták a pályázatok terjedelmét is. A szélesebb körű kutatásokat igénylő történelmi és munkásmozgalm-történeti dolgozatok nagyobb terjedelműek voltak. Néhány kedvelt téma gyakrabban előfordult: a Magyar Tanácsköztársaság története, az illegális kommunista párt harca, a magyarországi antifasiszta mozgalom s a mozgalomban részt vett személyek életrajzát és tevékenységét ismertető írások. A helyi levéltárak, a helyi sajtó, a megkérdezett személyeknél talált dokumentumok és a visszaemlékezések gyűjtése közben jelentős mennyiségű tárgyi emlék is felszínre került. (E ponton kapcsolódik a múzeum a kutatásokhoz, amikor is a pályázatok felhívják a figyelmet tárgyak begyűjtésére.)

A fiatalok által készített – elsősorban személyekhez kapcsolódó – munkásmozgalom-történeti kutatások egy része kollektív munka eredménye. Meg kell említenünk e vonatkozásban a pécsi 508 sz. „Tarr Imre” Szakmunkásképző Intézet Honismereti Szakkörét. Az itt dolgozó szakmunkástanulók évről évre jelentkeztek munkáikkal, amelyekben kutatásaik eredményeit foglalták össze. Munkamódszerük az, hogy a mindenkor elsőéveseket bekapcsolják a munkába, s az iskolát elhagyó évfolyam összegezi az eredményeket, írja meg a tanulmányokat. Két első díjas dolgozatuk készült az elmúlt öt év során: „Pécs–Párizs–Huesca” – Tarr Imre életútja, és A szomszéd ház tisztje. Emlékezés Asztalos János honvédezedesre. E fényképekkel is gazdagon illusztrált pályázatok a legmagasabb színvonalat képviselik a munkák együttesében. Nem marad el mögöttük a „Sebes György” Közgazdasági és Kereskedelmi Szakközépiskola Honismereti Szakköre sem, a Sebes-testvérekről készített dolgozatuk a csoportos kategória egyik első díjas pályamunkája.

Az ifjúsági mozgalmak vizsgálata leginkább az úttörő és a KISZ-szervezetek történetére irányult. A két háború közötti kommunista ifjúsági mozgalom történetének kutatása némileg elmaradt a kívánatostól. Pedig éppen az ifjúság feladata lehetne – az iskolai és munkahelyi KISZ-szervezetek segítségével – e mozgalom története még ismeretlen fejezeteinek feltárása. Ahogy haladunk az időben, egyre sürgetőbb lesz a feladat.

A magyarországi munkásmozgalom és a munkásosztály történetéhez szorosan hozzátartozik a munkásosztály életmódjának a története. Az e körben végzett kutatásoknak még nincsenek hosszú időre visszanyúló hagyományai, s éppen ezért szorgalmazza a múzeumi pályázat az ezirányú kutatásokat és az emlékananyagok gyűjtését. Az e témakörben érkezett pályázatok jó része a munkásgenerációk életének változásait vette szemügyre: hogyan alakultak a munkások életének körülményei az évtizedek folyamán bekövetkezett gazdasági-társadalmi-történelmi változások hatására. Néhány fiatal pályázónak különösen jó érzéke van e kutatásokhoz. A Tolna megyei KISZ Honismereti tábortan készült *Palancsa Attila* írása a dombóvári téglagyári munkások életmódjáról, amely e témakörben az egyik legkiemelkedőbb írás, *Major Tamás* az uradalmi cselédek életét vizsgálta 1900–1945 között, a győri 400. sz. Ipari Szakmunkásképző Intézet Honismereti szakköre a kunszentmártoni budai úti barakklakások és az ott lakott munkások történetét és életmódját tárta fel, *Salamon Béla* egy többgenerációs munkáscsalád életét tanulmányozta.

Az utóbbi években megszokásodtak a *szakma-történeti munkák*. Az indítékot a KISZ Budapesti Bizottsága szolgáltatta azzal, hogy kétévenként meghirdeti az Országos Diáknapok keretében az „Ismerd meg szakmád történetét” pályázati felhívását. E mozgalomban elsősorban a szakmun-

kásképző intézetek fiataljai vettek részt, akik saját szakmájuk történetét kutatják. Ezekkel az írással kétévenként eljutnak a múzeumi pályázatra is. A felnőttek is szívesen kutatják a szakmák történetét. Őket elsősorban a már kihalt, vagy a már alig művelt szakmák érdeklik. Pályázataikban előtérbe kerültek a mesterségbeli fogások, a szakma ma már kevésbé ismert megnevezései, kifejezései, szerszámok és eszközök nevei. Valóságos „szaknyelvi-szótárakat” állítottak össze. Rajzokkal és fényképekkel gazdagon illusztrált leírások teszik értékesebbé ezeket a tanulmányokat.

Nagy számban készültek az öt év során *üzem-és gyártörténeti írások*. Jelentősebb eredményekről mégsem számolhatunk be e téren, mert a dolgozatokban egyúttal megmutatkoztak az üzemtörténet-írás gyengeségei. Ugyanis a fellelt irattári dokumentumok felhasználása nem mindig járt az üzem történetének áttekintésével. A dokumentumok adatainak másolása nem azonos az adatok mögött meghúzódó fejlődéstörténettel. Hasonló probléma adódott a termelőszövetkezetek történetét feltárni kívánó dolgozatokban. A pályázók – láthatóan – sok segítséget kaptak a termelőszövetkezetek vezetőitől és kollektívájától. Mégsem vezettek minden esetben eredményre a rendelkezésre bocsátott évi tervek, termelési mutatók, statisztikai adatok, vagy az év végi zárszámadó gyűlések beszámolóit. Nem pótolhatták azt, hogy a pályázók maguk vonják le következtetéseiket a megismert adatok segítségével.

Rangos helyet foglalnak el az ötéves pályázati rendszerben az *iskola- és oktatástörténeti feldolgozások*. A legtöbb írás gazdag levéltári, iskolai archív- és dokumentumanyagra támaszkodva elemzi az adott korszak oktatásának történetét, és iskolapolitikáját. A múlt századból megőrzött iskolai tankönyvek, órarendek, tantervek és tanmenetek, valamint a tanítók fizetéséről, járandóságairól, kötelezettségeiről készült saját és hivatalos feljegyzések támasztják alá a tanulmányok megállapításait. (Több dolgozat éppen az Eötvös József által 1868-ban hozott népiskolai törvény hatását vizsgálja a későbbi idők iskolarendszerére.) A legszebb írások a tanoncoktatás történetéről szólnak. Az általános oktatási kérdéseken túl megtaláljuk a tanonccélet nehézségeinek leírásait – hiteles források alapján – s összehasonlításokat a későbbi idők tanoncképzésével. (Két nagyon jelentős írás született ebben a témában: a szombathelyi Városi Honismereti szakkör: Tanonccélet a felszabadulás előtt és a mohácsi 502 sz. Radnóti Miklós Ipari Szakmunkásképző Intézet Honismereti szakköre: Hazánk iparoktatásának története című munkák.)

A felsoroltakon kívül számos egyéb témával is jelentkeztek a pályázók: a *közművelődés*, a *kulturális mozgalom*, *sport*, *idegenforgalom* stb. témákkal. Ezek évről évre elszórtan, csak kis számban képviseltették magukat a pályázaton.

Az irodalom és a képzőművészet köréből is érkeztek dolgozatok. Ez azt mutatja, hogy érdemes lenne foglalkozni ezzel a kérdéssel, hogy az e téren rejlő alkotókedv is megfelelő medret találjon, esetleg az irodalmi vagy művészi múzeumok pályázata útján. A Bíráló Bizottság nem tudta ezeket az írásokat érdemükhöz méltó díjban részesíteni, mivel kívül esnek a felhívás tematikai keretein.

Az ötéves pályázati rendszert az 1980. évi díjkiosztással zártuk. Számos kiváló munka született ebben az évben is, s ezek az eredmények is azt mutatják, hogy a felhívás helyes kezdeményezés volt, amely öt éven keresztül mozgósította az alkotóerőket, munkára serkentette a dolgozni kész fiatalokat és felnőtteket, elmélyítette, a szűkebb és tágabb közösség múltja és jelene iránti érdeklődést, erősítette a történeti tudatot, segítette kiterjeszteni a művelődés határait, s egyúttal a megindult kutatások értékes adatokkal szolgáltak a tudomány számára is.

Szeretnénk, ha az 1976-ban megindult nagyarányú kutatómunka továbbra is folytatódna. Ezért a múzeumok újabb öt évre szóló pályázati felhívást bocsátottak ki. A felhívásban ismét megjelölték azokat a témákat, amelyek körében szeretnék szorgalmazni a kutatásokat.

Az 1980. évi pályázatok díjnyerteseinek névsora:

Felnőtt egyéni

I. díj – *Viktor Gyula*: A Hospes bányászok Rudabányán. (Borsod-Abaúj-Zemplén megye). II. díj – *Szederkényi János*: Esztergom népoktatásügye 1868–1918 között. (Komárom megye). *Varga László*: Szövetkezés Heves megyében a fel-

szabadulástól a hároméves terv sikeres befejezéséig (1945–1949) (Heves megye). III. díj – *Solyómné Szegő Ágnes*: A tiszafüredi múzeum és könyvtáregylet története (Szolnok megye). *Czingraber András*: A soproni asztalosipar története a felszabadulásig. (Győr-Sopron megye). *Lénárt Béla*: Nehéz évek Miskolcon 1930–1932. (Borsod-Abaúj-Zemplén megye).

Felnőtt csoportos

II. díj – *A papíripari Vállalat „Buzágh Aladár” szocialista brigádja*: A dunaújvárosi papírgyár története (Fejér megye).

Ifjúsági egyéni

I. díj – *Kovács Mária*: A Várkonyi-féle mozgalom a sajtó tükrében. II. díj – *Torda Gabriella*: A jobbágykérdés megoldásáért folytatott küzdelem a reformkorban. *Veress Magdolna*: Urbéri viszonyok Demecserben a 18. század végén. III. díj – *Kállai Éva*: Kommunisták Magyarországi Pártja megalakulása és tevékenysége. *Árki Zoltán–Fehér Géza*: A vágár szakma története. (Veszprém megye). *Tóth Marianna*: A munkás- és agrárszocialista mozgalom kezdetei a Jászságban (Szolnok megye).

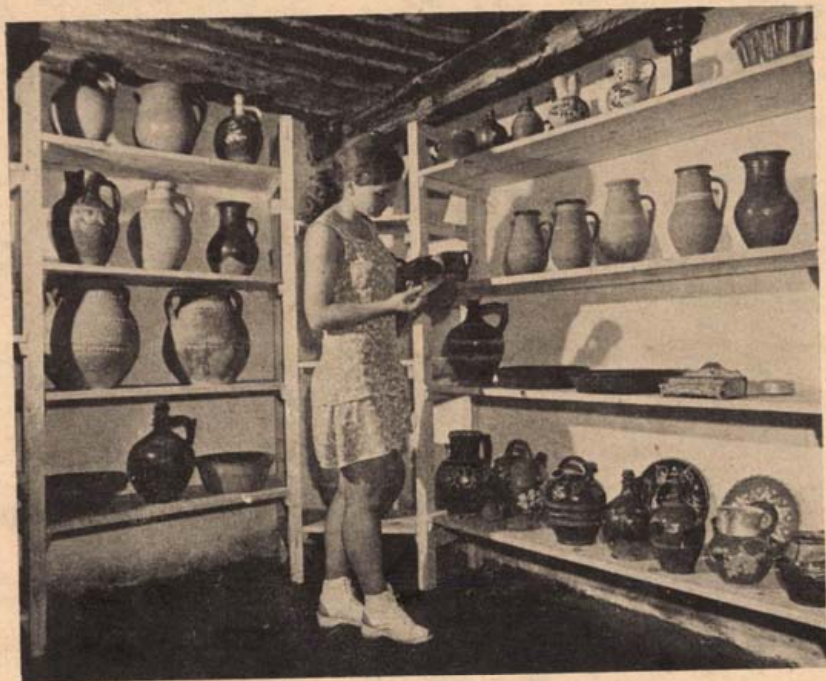
Ifjúsági csoportos különdíjak: A szegedi Radnóti Miklós gimnázium honismereti szakköre az öt év során végzett munkájáért, A győri 401. sz. Ipari Szakmunkásképző Intézet helytörténeti szakköre a pályázatra benyújtott nagyszámú színvonalas munkájáért.

Különjutalomban részesültek: A szegedi Radnóti Miklós gimnázium tanára: *Dr. Papós Mihály*, A nyíregyházi Zrínyi Ilona gimnázium tanára: *Ábrányi Edéné*, A váraplota 305. sz. Szakmunkásképző Intézet történelem szakkörének vezető tanára: *Torba Ferencné*.

A Bíráló Bizottság a díjakon kívül még további 25 jutalmat osztott szét a pályázók között.

Dr. Illés Lászlóné

A magyarszombatfai kerámia múzeum

HONISMERET

HONISMERETI TÁJÉKOZTATÓ FOLYÓIRAT

Honismeret, 1981. IX. évfolyam, 2. szám

TARTALOM

KRÓNIKA

A Darvas József Irodalmi Emlékház Orosházán (<i>Beck Zoltán</i>)	3
Bonyhay Benjámin emlékezete (<i>Borbíró Lajos</i>)	4
„Hogy Komárom megye ne legyen fehér folt a néprajzi térképeken” – Beszélgetés dr. Kör-Gézával (<i>Dr. Túri</i>)	5
A makói József Attila-emlékfa sorsa (<i>Rácz Sándor</i>)	8
Jócsik Lajos ravatalánál (<i>Horváth Ferenc</i>)	9
A tiszakürti alkotótábor és a kunszentmártoni honismereti tanácskozás (<i>P. Madar Ilona</i>)	11
Délszláv múzeum nyílt Tökölön (<i>Vöd Imre</i>)	11
Gyökereink – forrásaink (<i>Vargáné Major Judit</i>)	12

SZAKKÖRÖK, BARÁTI KÖRÖK

A kisújszállási honismereti szakkör (<i>Zsoldos István</i>)	15
---	----

HONISMERETI OLVASÓKÖNYV

Ipartörténeti értékek az első katonai felvétel térképén (<i>N. Ipoly Márta</i>)	19
Papánek György – Juraj Papánek, a szlovák történelem első összefoglalója (<i>Krisztián Béla</i>)	23
Nehézségek a győri céhek megszüntetése körül (<i>Dr. Lengyel Alfréd</i>)	24
Emlékezés Török Károly vásárhelyi folkloristára (<i>Katona Imre</i>)	26
Honismeret a képes levelezőlapokon (<i>Dr. Petercsák Tivadar</i>)	27

DALOLÓ TÁJAK – DALOLÓ NÉPEK

Egy XVI. századi országtáró énekes diák: Moldovai Mihály (<i>Kiss Tamás</i>)	34
--	----

TERMÉS

A vetlei zsellérek selyemgubó-termelése (<i>Bíró Ferencné</i>)	38
Adalékok Tolna és Baranya megye 1918–1919-es forradalmi és ellenforradalmi eseményeihez (<i>Herman János – dr. Kecskeméthy Zoltán</i>)	41
Almanemesítés Máramarosban (<i>Dr. Kovássy Zoltán</i>)	45

KÖNYVESPOLC

Győr–Sopron megyei honismereti kiadványok (<i>Böröndi Lajos, Tuba László, Bedécs Gyula, U. Kerégyártó Adrien</i>)	48
Történelmi és nemzetiségi önismeret (<i>Beke György</i>)	53
Virágh Ferenc: Agrár- és agrárszocialista mozgalmak Békés megyében a dualizmuskorában (<i>Hársfalvi Péter</i>)	55
TANÚSÁGTEVŐK, 3/a (<i>Somlyai János</i>)	57
A falu szociográfiájáról – háromféleképpen (<i>Szabó Zsolt</i>)	58
Lajos Árpád: Nemesek és partiak Szuhafőn (<i>Barna Gábor</i>)	59
Kodály Zoltán nyomában (<i>Molnár László</i>)	60
Pastinszky Miklós–Tapolcainé Sáray Szabó Éva: Pesty Frigyes 1864. évi helynévgyűjtése. Komárom megye (<i>Dr. Büky Béla – Dr. Végh József</i>)	61

PÁLYÁZAT! PÁLYÁZAT! PÁLYÁZAT!

Pályázati felhívás (Néprajzi és nyelvjárási)	62
Pályázati felhívás (<i>Molnár Mátyás, Vaja</i>)	64

GYŪJTÉSI ÚTMUTATÓK

Útmutató családtörténeti vizsgálatához (<i>Dr. Molnár Mária</i>) (a mellékleten)	
--	--

MUNKATÁRSAINK

Barna Gábor dr. tud. kutató, KLTE Néprajzi Tanszéke mellett működő Kelet-európai Kutatócsoport, Debrecen – Beck Zoltán könyvtáros, Orosháza – Bedécs Gyula tanár, Révai Miklós Gimnázium, Győr – Beke György író, Kolozsvár – Bíró Ferencné nyug. könyvelő, Bp. – Borbíró Lajos, a Csánki Dezső Helytörténeti Kör vezetője, Füzesgyarmat – Böröndi Lajos módszertani könyvtáros, Mosonmagyaróvár – Hársfalvi Péter dr. főiskolai tanár, Bessenyei György Tanárképző Főiskola, Nyiregyháza – Herman János tanácselnök, Dunaszentgyörgy – Horváth Ferenc lektor, Bp. – Katona Imre dr. docens, ELTE Bölcsészkar, Bp. – Kecskeméthy Zoltán dr. honismereti szakkörvezető, Harkány – Kiss Tamás előadóművész, Bp. – Kovássy Zoltán dr. ügyvéd, Bp. – Krisztián Béla műszaki tanár, Ipari Szakmunkásképző Intézet, Komló – Lengyel Alfréd dr. nyug. levéltárigazgató, Győr – Molnár László népművelő, Királyhelmec – Molnár Mária osztályvezető, Néprajzi Múzeum, Bp. – Molnár Mátyás múzeumvezető, Vaja – N. Ipoly Márta tud. munkatárs, Hadtörténeti Térképtár, Bp. – Petercsák Tivadar dr. múzeumigazgató, Szerencs – P. Madar Ilona szellemi szabadfoglalkozású, Bp. – Rácz Sándor, a Kun Béla Általános Iskola „Mici-mackó” napközis néprajzos gyűjtőközösség vezetője, Makó – Somlyai (Molnár) János könyvtáros, Magyar Munkásmozgalmi Múzeum, Bp. – Szabó Zsolt ujságíró, Kolozsvár – Tuba László könyvtárigazgató, Mosonmagyaróvár – Túri Róbert dr. tanár, Jávorka Sándor Mg. Szakközépiskola, Tata – U. Kerégyártó Adrien dr. tud. munkatárs, Néprajzi Múzeum, Bp. – Vargáné Major Judit ujságíró munkatárs, MTI Bp. – Végh József dr., az MTA Nyelvtudományi Intézetének nyug. tud. főmunkatársa, Bp. – Vőö Imre technikus, Szigetszentmiklós – Zsoldos István nyug. gimnáziumi tanár, Kisújszállás

A SZERKESZTŐ BIZOTTSÁG TAGJAI

ÁGOSTON LÁSZLÓ (elnök)	SÁNDOR LÁSZLÓ
FRANK TIBOR	SZABÓ BÉLA
GAZDA ISTVÁN	SZABÓ FERENC
HALÁSZ PÉTER (szerkesztő)	SZÉKELY GYÖRGY (főszerkesztő)
HAVAS GÁBORNÉ	TIMAFFY LÁSZLÓ
MORVAY PÉTER	TÓTH GÁBOR
OLSVAI IMRE	TÖLTÉSI IMRE (felelős szerkesztő)

ISSN 0324-7627

Kiadja a Hazafias Népfront. A kiadásért felel: *Juhász Róbert*,
a HNF Országos Tanácsának osztályvezetője
Szerkesztőség: 1360 Budapest, Belgrád rkp. 24. Telefon: 182-855
Készült 8000 példányban, 4 (B/5) ív terjedelemben
81 574 Veszprém megyei Nyomda Vállalat, Veszprém
Felelős vezető: *Danóczy Balázs* igazgató

INDEX – 25387